

Any I. — Girona 3 Octubre 1915. — Núm. 20

Preu de cada exemplar: 10 cèntims

“ART i SPORT” Revista mesal

Direcció i Administració: CALDERERS, 21, p.—S'admet col·laboració. No s'tornen els originals. Dels treballs que se'ns remeti, en son responsables llurs autors.

A NOSTRES FAVOREIXEDORS

Vistes les poques manifestacions d' art que tenen lloc en nostra urb, i tinguent en compte que de Sport, sols s'exergeix el Futbol, i encara de tard en tard, hem acordat que nostra revista apareixi sols un cop cada mes.

Ho posem en coneixement de nostres volguts subscriptors i lectors, esperant que, no per això, deixaran de col·laborar, com fins ara, en nostra tasca, car sempre'ns ha de de plaure veure fomentar tota obra patriòtica, per petita que sigui.

Les petites plantes també poden produir ufanosos fruits.

LA REDACCIÓ.

L'alegría del ceguet

En un quint pis d'un dels carrers més estrets, bruts i foscos de ciutat vivia un ceguet amb la sola companyia d'un goç fidel, que reia, a sa manera, si reia ell. plorava si veia humitejar els foscos ulls del seu amo. i ni un sol lladruc llençava quan arribant la fi del jorn i amb ell les tenebres, s'ajes-sava al peu del llit sens haver rosegat ni un pe-lat òs.

Una bona persona, tan caritativa com desco-neguda, pagava puntualment, tots els mesos, el lloguer d'aquella humil estança que l'havia vist nèixer i probablement el veuria morir. A no ésser aixís, quants i quants jorns hauria dormit a la se-rena, sens altre abrigo que 'l racer d'una porta!

No ho havia sigut pas sempre de ceguet. En la seva joventut, quan una esposa amant cuidava de la modesta habitació, era un actiu treballador,

excelent marit i model de pares. Mes, morí sa mu-ller i una gentil joveneta que era l'única joia de la llar, emmalaltí. Haviat hagué de veure com s'acabaven els pocs estalvis deguts a una vida moderada. i a l'acabar-se aquests com poc a poc minvava la vida d'aquella angelical criatura, fins a morir, allunyada dels auxilis que la ciencia, egoísta, no volgué donar-li.

No foren pas altra cosa que 'ls disgustos lo que ocasionà sa ceguera. Llavors arribà per ell el cal-vari. Desamparat de tothom, sens altra ajuda que la d'algún bondadós veí. tan pobre com ell, vegé transcorre els jorns sotjat en el més gran descon-çol i desespero. Què fer?

Un company d'infortuni, un del exèrcit dels desamparats, un ceguet com ell, li donà ajuda. A no del reculliment en el pis, li proporcionà un ins-trument que an ell li sobrava: un vell violí que treia amorosos acords al correr l'arquet per llurs cordes. Ell no havia tingut mai en ses mans un instrument. més això què hi feia? Quan es té vo-luntat i manca el pà les coses més inverossímils es fan possibles. Prompte sapigué fer vibrar al violí les notes de les cançons de moda. I començà per ell la nova vida.

Amb el seu nou company i amb l'ajuda d'un goç d'aquest començà a correr carrers i places, captant per a proporcionar se el pà que bonament partien entre els tres. Això durà poc. El seu com-pany morí, deixant li en herencia el goç i un ins-trument que tal volta amb el temps seria el con-çol d'una ànima desesperada. Llavors hagué de fer sol tot sol. el camí i vida fins aleshores fet pels dos.

En la mateixa escala, davant el seu pis, vivia una pobre i modesta familia. Tenien una filleta que, a l'igual que an el ceguet en els seus bons

temps. era l'alegria de llurs pares... i l'alegria també del pobre ceguet, car aquesta bona gent era l'única que l'admitia en sa llar familiar.

An aquesta joveneta. que no tenia més que uns onze anys, l'estimava tant com havia estimat a sa mateixa filla. Ella li cantava cançons. ella l'amoixava, i d'ella havia après moltes tonades que després repetia, amb el seu violí, per les cantonades dels carrerons estrets pidolant una almoïna.

Quin goig no era per ell, al llevar se de bon matí. oir sa clara veu rimant alegres tonades, que mai finien, talment com si estés desgranant les denes del rosari de l'eterna harmonia! Què dolça era sa rialla i quina joia portava al seu cor adolorit.

Quantes voltes el bon ceguet agafava el violí i amb tota cura tractava d'acompanyar la cançó d'ella! I quantes voltes aquella infantil alegria havia fet plorar el seus ulls, que no hi veien, al recordar els passats temps!

Tots els jorns, ans de marxar a la capta, entrava al pis dels bons veïns a saludar-los i a besar la nena. I tots els jorns, al retornar el vespre, ans que entrar a casa trucava a la dels veïns per a fer present a la joveneta de quelcom que per ella havia comprat: d'una lleminadura, d'una flor de qualque joguina que era pagada amb una moixaina. Mes, poc sabia ella que a voltes aquell present equivalia al sopar del ceguet, que, per a contentar-la, es treia el pa de la boca.

De bon matí, ella despertava al ceguet, mes a la nit ell dormia an ella. Havia après d'un altre company d'infortuni una vella sonata que tocava amb exquisitat, i quan sabia que ella s'aprestava a dormir, feia vibrar per l'estança les planyentes notes que arribaven al pis del davant com una onada de música misteriosa que afalagava i condormia els sentits. I acotjant-se després en la màrfaga estesa damunt un catre vell s'adormia imaginant-se la bellesa d'aquella criatura que de gran no havia vist i que comparava amb la seva filla...

* * *

Passà un any i en passaren dos i la vida del ceguet es descapdallava en la monotonia del viure fadigós i dolorit, quan vingué un hivern de fets horrorosos i de tempestes mai vistes. Llavors no podia moures del pis i no poguent baixar al carrer es veia mancat de les almoïnes que eren el seu sosteniment. Començà a fer-se-li la vida més dolorosa. A no ésser per la persona caritativa que de tant en tant es recordava d'ell i dels seus estimats veïns. quants jorns no hauria tingut ni un mos de pa amb què acallar la fam torturadora! Arraulit en un recó, amb el goç aferrat a terra, vora els

seus peus, que era el seu únic escalf, passava les hores en llarg monòleg d'amargantes queixes, sols interromput de tant en tant per les rialles de l'amorosa noieta.

Mes aquesta caigué malalta i llavors s'acabaren les rialles i la poca alegria del ceguet. I la desgracia, que apar ensenyorir-se sempre en les llars pobres, feu que aquesta empitjorés i que 'l metge acabés per dir que desconfiava de salvar la.

Un jorn de relatiu bon temps el ceguet sortí; ja quasi no recordava l'escala. Al tornar al capvespre entrà a casa els veïns amb l'alegria a flò de llavi. Li havien fet moltes almoïnes i anava a oferir-les an aquells atribulats pares per a que compressin lo que la nena volgués. Mes. a l'ésser a dins tingué una fatal nova: havia mort.

* * *

Aquella nit. a l'acotjar-se al llit, palpant per la foscor, el bon ceguet cercà el violí. Automàticament agafà l'arquet, mes al llençar les primeres notes aquest li caigué de les mans, i esclatant en un llarg plor abraçà i besà el violí com si fos quelcom sagrat. Moments després, a l'estirar-se per entre els abrigalls, aquell home. que no havia resat mai. mormolava:

Pare nostre....!

F. SALVADOR I ROSES.

NOSTRES COL'LABORADORS

EMILI GRAELLS CASTELLS

La personalitat d'En Graells, dintre la literatura catalana, també ocupa el seu honorós lloc. Es ell, Poeta sincer i lluminós. Els seus versos bells, clars i senzills, impregnats d'un gran optimisme, revelen ben clarament la seva ànima poètica; versos que fant sentir el goig del viure i de l'estimar.

Escriptor incansable, com ho demostre amb el nombre d'obres que té escrites: «Pobre mare!», «Francesc Rusc», «Somni de Glòria», «Boirina de sol», «Com s'enreda la troca», «Han robat la nevoda!», «Per una capa»,

MARGARIDA

Anem per bon camí!

ADRIÀ

Camí o carretera, sempre sé aont vaig. Estaria bé, que per culpa de dugues persones jo m' estimés corriol avall! Puc ser jove, però he llegit bastant i uso quatre llengües.

MARGARIDA

Que xerraire deu ésser!

ADRIÀ

La catalana, castellana, francesa i anglesa... i encara ro-sego...

MARGARIDA

Pega dolça?

ADRIÀ

L' alemanya. Per home qu' ha aprofitat tant el temps per aixamplar el negoci, fora perdre-'l per una petita baixesa...

MARGARIDA

Com jo. Estudiar; labors; dibuix... tocar el piano...

ADRIÀ

Jesús! Sab tocar 'el piano? Oh! Ara menos que mai! M' atabalaria tot el dia... No 'l puc sofrir!

MARGARIDA

Tot respón a mil maravelles als meus anhels. Me farà por...

Jo?

MARGARIDA

Me faré monja.

ADRIÀ

Jo frare... si perdo l' humor.

MARGARIDA

A veure: ¿per què m' ha d' estimar vostè a mí?

ADRIÀ

Això, això!... I al revés: ¿i vostè a mí? Estém en plè segle inquisitorial: no hi hà prou guerres i pestes... que fins venen a rompre la tranquil·litat d' una llar! Els nostres avis no ho de-bien fer-ho als nostres pares, lo que 'ns fan a nosaltres dos.

MARGARIDA

Potser és un sistema modernista, aquest...

ADRIÀ

Vaja quina manera de fer prometre a casar-se a dos que no 'n tenen ganes!... Per a mí s' han tornat ximples!

MARGARIDA

No els insulti: no 'ls farà cap favor!...

ADRIÀ

Ni ells a mí. A veure què em farà falta?... No soc ditxós?... No estic bé?... No 'm dedico al despatx, vetllant els interessos de casa?...

MARGARIDA

Igual faig jo: cosir per a matar el temps; brodar per a dis-treure'm... Ah!... dec advertir-lo: no busqui que 'ns casin, per-que seria vostè el marit que hi haurà més abandonat de la terra.

I això...?

ADRIÀ

MARGARIDA

Perque no li treuré la pols dels vestits, ni li arreglaré les sabates perque sigan netes, ni li llimpiaré 'l *sobre-todo*...

ADRIÀ

Figurís! Jo que no 'm cuido de rès, perque tot m' ho fan les minyones!

MARGARIDA

No sé guisar, ni planxar, ni cosir, i menos encare portar l' administració d' una casa.

ADRIÀ

Sí, vaja: que no serveix per a rès; vès que tall! Cá!

MARGARIDA

Me passo tot el dia llegint noveles d' en Lluís de Val i Carolina *Invernizzo*; sobre tot l' *Invernizzo*.

ADRIÀ

Lo que és a mí no m' embaritzarà pas! Doncs pensi, senyoreta, que soc famós jugador, un colós calavera: m' agraden totes les noies, com totes les flors que hi hagin en un jardí.

MARGARIDA

Vès, quans defectes, per un home sol!

ADRIÀ

Figurís, demà que siga casat, me passi per la xaveta agrardar-me una ballarina... per supuesto...

— 10 —

Li diré criminal!

MARGARIDA

ADRIÀ

Jo... *cuadrúpera!*

MARGARIDA

Pillo!

ADRIÀ

Lladre!

MARGARIDA

Granuca!

ADRIÀ

Manifera! Son paraules groixudes, però per a un home aborrit de la vida, crec que no li poden escaure millor als llavis.

MARGARIDA

Vostè és immereixedor de la meva confiança. A Loreto no 'n sentia de benéits!

ADRIÀ

Gracies de la floreta... No és estrany, perque eren dònnes, però jo no vui casar-me ni amb cap *loreto* ni amb cap *lorito*.

MARGARIDA

Demuestra que té coneixement.

ADRIÀ

Clar; com que mai n' he gastat... S' entent: per a fer-lo servir en coses tant insupèrfues.

— 15 —

MARGARIDA

No tindrà tanta feina. Me farà robar.

ADRIÀ

Ben fet, i que la portin a l' empenyo.

MARGARIDA

Vosté si 'm preté, no té cor ni entranyes!

ADRIÀ

Què haig de pretenir! Soc modest com un cuc de terra.

MARGARIDA

No 'n vull de cucs!

ADRIÀ

Ni jo! Vull dir, que sense vostè puc passar la vida tranqui-
la, i sempre portant a la butxaca un bitllet de cent pessetes.
Casar-se als vint anys, és la burrada més gran del globo
terráqueo.

MARGARIDA

I una dòna als disset, la víctima més innocent. No hi
pensi pas! Ademés, jo trenco molta pisa:

ADRIÀ

Jo porcelana, que va més cara!

MARGARIDA

Si li haig de fé 'l dinar, molts dies se trovarà a les set de
la tarda sense desdejunar.

ADRIÀ

No veu que per no venir a casa, aniré al Continental o al
Petit *Pelajo*?

— 14 —

MARGARIDA

Sí: allavors la ballaria jo la pena i no ella... Bah, bah!...
No pot ésser! No 'ns podem casar de cap manera.

ADRIÀ

De ies dugues que existeixen, no: ni pel civil ni per
l' iglesia.

MARGARIDA

El matrimoni, he sentit contar que és terrible; sobre tot per
la que l' odia.

ADRIÀ

Si ho és? Preguntin-m'ho a mí!

MARGARIDA

Ai, ai!... Que s' ha casat alguna vegada?

ADRIÀ

Tinc un amic que ho és i me n' ha contat cent tragedies.

MARGARIDA

Veritat que no hi hà rès més deliciós que gosar de llibertat
i pau?

ADRIÀ

Sobre tot pau. I en canvi, tans Paus com hi han que no
pensen com nosaltres dos.

MARGARIDA

Ara mateix, si nosaltres ens aessim, no farem rès més
que aborrir nos.

ADRIÀ

Just.

— 11 —

MARGARIDA

Reganyar-nos com gat i gós!

ADRIÀ

Gossa i gat; és igual.

MARGARIDA

La mamà ha perdut el coneixement.

ADRIÀ

I el papà el cervell. Encara com essent viudos tots dos no 's casen ells?

MARGARIDA

Es cert. No hi havia atinat amb això.

ADRIÀ

Estaria bé que 'ls fessin aquesta condició, ¿no li sembla?

MARGARIDA

Ens dirien boijos. Després, vostè i jo... seriem germans.

ADRIÀ

Me fa gracia vostè!... Quina germaneta més gran, arribada de sobte! No creuria, que no sabria dir-li de tú?...

MARGARIDA

Ja 'ns hi acostumaríem... Vés... que en broma vui dir-ho. Aixís om ens han tancat a nosaltres tant injustament... també després fer-ho nosaltres amb ells... Ja és mal feta aquesta acció! Son ban bé ganes de voler que 'ns casem!

ADRIÀ

Son capaços d' escoltar darrera la porta.

— 12 —

MARGARIDA

Ja podria ésser...

ADRIÀ

Doncs convé cridar, per a no ingressar en el gremi de cats.

MARGARIDA

Molt bé!

(Cridant) No 'l vull a vostè!

ADRIÀ

Jo menos, encara! A bodes me convidada... Es a dir, a bodes, no, perquè, per ara, no 'n tinc ganes.

MARGARIDA

No 'l vull veure...

ADRIÀ

Tapis els ulls; pòsis-hi una vena!

MARGARIDA

Jo estimo a... a un tal *Abelardo*.

ADRIÀ

Si? Doncs jo... a una tal *Eloïsa*. (No sé qui és, però és un nom de novel·la).

MARGARIDA

Pensi que no serà fel·lç... Que li donaré mal viure.

ADRIÀ

Jo faré fastiguejar-la, llogaré minyones guapes... i ben... *dalloneses*... perquè 'm trovi amb elles.

— 13 —

i «Amor infant», havent sigut redactor de les revistes *Cucut*, *L'Avi*, *La Tomasa*, (aont va començar la seva tasca literaria,) *Escena Catalana*; i ha col·laborat en l'*Esquella*, *Teatre Català*, *Teatre Mundial*, *El Poble Català*, *La Publicidad*, *Patufet* i en totes les publicacions quasi de Catalunya un bon xic importants.

També ha escrit pel teatre d' infants les obretes: «Mionette salva a la Reina», «Revelació», «Els orfanets». Aviat se l' hi estrenaran les comedies «Oivala» i «Roser» en dos teatres de valúa.

Actualment és director artístic de l' «Institut Benèfic Social de Barcelona», i mestre de l' Escola de Declamació del mateix.

En Graells ha sigut premiat en Jocs Florals d' Olot, Girona, Gracia (Barcelona), Sant Sadurní de Noia, Barcelona, Sant Andreu, Hostafrancs i darrerament ha guanyat la Flor natural de Sarrià.

Després de lo que deixem apuntat creiem innecessari tot altre elogi vers la seva personalitat artística; sols farem constar que reverents li fem acatament per sos mèrits envejables, augurant jorns de gloria per ell i per Catalunya.

ARRANJAMENT

PER JOAN GOMEZ

(Continuació) (*)

Molt poc temps la nostra ciutat pogué estar: tranquila, car el 6 de maig de l' any 1809 se presentaren davant Girona les tropes franceses comanades per Verdier.

A la vista de l' enemic l' entusiasme dels gironins arribà al seu comble, disposats tots a sucumbir abans que entregar la ciutat.

El general governador D. Marián Alvarez de Castro, fou per son valor i heroisme la figura de més relleu de les paoroses lluites que tingueren lloc en l' antiga Gerunda.

En l' eminència de l' atac, els gironins prengueren totes les precaucions. que ses forces li permetien, acceptant-se el plan de D. Enric O-Donell de formar la companyia de «Reserva Patricia» creant ademés la «Creuada Gironina» composta per clero, estudiants i tots aquells

(*) En secció pasada se posà el comte de Cadaqués en lloc de Caldagües.

capaços per poguer portar les armes, destinant als vells, dònnes i criatures a la fabricació de municions de guerra.

En la nit del 13 al 14 de juny, les bateries de l' enemic col·locades a l' altre part del Puig de 'n Roca donaren la senyal d' atac a la nostra ciutat. Els gironins corregueren a les muralles plens del més gran i noble coratge; les dònnes donant, com sempre, l' exemple del més sublim patriotisme, s' agruparen totes, des de l' humil treballadora, hasta la dama més ilustre, sota la senyera de la companyia de Sta. Bàrbara, destinada a guairir als defensors de la ciutat i portar-los-hi municions de boca i guerra.

Prop de quinze dies feia que la ciutat estava setiada sens que 'l més petit desfalliment hagués entrat en el cor dels gironins.

(Seguirà)

CANÇONER ⁽¹⁾

Salut, l' amic, el gironí perfecte!
En la gran festa de les teves noccs
ausent, alço també la meva copa
des del mig de la nostra Barcelona.
Al front serè de la muller voldria
portar-hi un ram de bosqueroles herbes
de Sant Daniel, la vostra vall magnífica.
Al vostre volt hi han els carrers, les places,
la catedral, i les escales, tota
l' ànima de Girona! Tota gracia,
tota ventura que us aculli sota
l' ombratge fresc dels pins, davant la casta
blavor del mar, sobre la platja sola
on cercarèu un amorós refugi!

GERMINAL.

(1) Del «Poble Català», en motiu de les noccs de l' intel·ligent metge En Bonaventura Carreras amb la gentil senyoreta Na Pilar Matas.

RECORDS DE MAIG

LA PRIMERA FLOR

Era una rosa bonica, hermosa i perfumada.
Vares donar-me-la un jorn al vespre, quan
apenes ens conexiem; quan encare no s' havia
creuat entre nosaltres, un sol mot d' amor.

—Permètim que li ofereixi aquesta flor—
vares dir-me amb el tò fret i indiferent que 'm
parlaves quasi sempre, i al agafar-la jo, obli-
dant que tota rosa punxa i fereix, vaig clavar-
me ses espines fent broïllar de mos dits, una
petita goteta de sang.

Al mostrar-te jo ma ferida, vares respon-

dre somrient:—Lo que tenen aqueixes flors, tant com més hermoses, més espines...—

No sé perquè mon cor s'omplí de tristesa; la teva mirada fixa en la meua era trista; el teu somriure amarc....

Oh, veritable espill de la vida!

Tú ho havies dit. Tant com més bonica la rosa, més fines ses espines.

La rosa, passà a mon pit; tú, al costat meu caminaves, parlant-me de coses per a mi indiferentes, sens importancia... jo t' escoltava amb atenció, sens deixar perdre un sol mot, de lo que tu pronunciaves.

Què n'havia de fer jo, de lo que tu 'm deies?

Què m'importava a mí?

Rès; mes, si solsament sentir ta veu, me dava joia....

Podia demanar quelcom més, en aquell moment?

No. Jo no devia donar-te a conèixer mon amor.

Estava quasi segura, de que arribaries a estimar-me com jo t'estimava; tú, m'obriries els braços perquè jo, folla de passió em llançés an ells amb sed d'estimar i ser estimada, et contaria mon amor, pur com el dels Angels, amor sens malícia, amor enecat que se sent per primera volta, i no torna a sentir-se mai més....

Oh, somni dorat! Somni hermós, que no podia realitzar-se!

Quan ja sola en ma cambra em vaig trovar, despreguí la flor de mon pit, i mirant-la, acariciant son tronc punxós, et veia a tú, en el moment de cullir-la, per fer-me una finesa.... Els teus dits es punxarien, amb les mateixes espines que 'm punxava els meus!.... El teu pensament, volaria al meu costat!.... Oh, sí! No hi havia dubte. Després pensaries amb mí, però.... de quina manera?.... Fora per amistat?.... fora per simpatia?.... per amor, o bé per un capritxo?....

I mirant aquella rosa fit a fit, vareig dir-me: «Si m'estimés!...»

Febril, tremolosa, l'apretava amb força contra mos llavis, i una llàgrima despresa de mos ulls, va mullar-la, perdent-se entre els cors de l'hermosa flor.

Després, somriguent, mig d'esperança, mig de vergonya, i mirant a mon entorn com per assegurar-me de que estava sola, vaig mormorar «¡Que tonta soc!... Si ell me veia!...»

Pobre flor! Record d'un amor perdut, record de les primeres llàgrimes vessades per un home...

Avui ja és seca en un recó de calaix; tant seca com mes il·lusions; tant morta, com les esperances que un dia vares fer naixer en mon cor.

Mes, no per això estás oblidada. També a voltes, sento necessitat de veure't i tenir-te entre mes mans; de recordar aquells jorns tant feliços, en que sols viviem l'un pel altre. I al recordar-ho, vull besar-te i una força misteriosa m'ho impedeix, mentres una veu en mon interior em crida sempre: «No deus recordar-lo...» Es la veu de l'orgull.

I al veure 't seca, mortes tes fulles, caigudes de ton tronc les punxes, sonric en lloc de plorar; mes mon somriure és trist, tant trist i tant amarc com el d'Ell quan va dirme: «Tant com més hermosa és la flor, més fines ses punxes.»

Primer, foc; després, cendres;... fum:.... acabat, rès...

Ni un record.

ASSUMPCIÓ HERNÁNDEZ.

D' Art

En el Centre de «Unió Republicana» s'están activant els assaigs de les obres «La Mare», «Bohemios» i «La Viejecita».

* * *

El nostre company, senyor Planas, ha acabat de escriure un xistós sainet titolat «Després de la Guerra gran», que donarà a estrenar en una de nostres societats recreatives.

* * *

Ha actuat en el «Coliseo Imperial» la gran cantatriu «La Manola Gaditana», obtenint un sorollós èxit.

* * *

Darrerament ens ha visitat la simpàtica cançonetista «Hirondelle», havent sigut, amb justícia, molt aplaudida.

* * *

Fem avinent a les directives de les societats recreatives, aixís com a les empreses de teatres i cines, que si volen que donguem compte de llurs representacions teatrals, se serveixin remètrems programes de les exhibicions i passe, per nostre redactor d'espectacles.